

บุ ค ค ล ผู้ ท ร ง ธี ร ร ม

เมื่อใดธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์

ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่

เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป

เพราะมารู้ชัดธรรมพร้อมทั้งเหตุ

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๔

ธรรมกาย คือแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ผู้เข้าถึงพระธรรมกายคือผู้เข้าถึงแก่นของพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาทรงเข้าถึงความเป็นลัทธิปัญญาพุทธเจ้า เพราะได้บรรลุกายธรรมอรหัตต์ เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระลัทธิธรรมคำสอนของพระองค์จึงเป็นความรู้อันบริสุทธิ์ กลับออกมาจากใจที่หยุดอย่างสมบูรณ์แล้ว ดังนั้นผู้ที่จะศึกษาพระลัทธิธรรมอันประเสริฐ ต้องมีจิตใจที่หยุดนิ่ง เข้าถึงความบริสุทธิ์ภายในเช่นเดียวกัน

หลังจากที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเลิกทรมานพระวรกาย ที่เรียกว่าอัตตakilมถานุโยคแล้ว ทรงหันมาปฏิบัติตามหนทางสายกลาง ที่เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” จนได้บรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ทรงเปล่งอุทานว่า

“ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา
อาตาปิโน ฉายโต พฺราหฺมณสุส
อถสุส กงฺขา วปยฺนติ สพฺพา
ยโต ปชานาติ สเหตุธมฺมํ

เมื่อใดธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์ ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป เพราะมารู้ชัดธรรมพร้อมทั้งเหตุ”

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๕

พระลัทธิธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของจริง คนจริงเท่านั้นจึงจะคู่ควรกับของจริง หากตั้งใจปฏิบัติอย่างจริงจัง มีความเพียรไม่ลดละ ปฏิบัติตามพุทธวิธีที่ทรงแนะนำไว้ ย่อมจะรู้แจ้งเห็นจริง หหมดความสงสัยในพระรัตนตรัย จะเข้าใจความเป็นจริงของโลกและชีวิต เพราะธรรมะเป็นเรื่องของการปฏิบัติ ลำพังอาศัยการนึกคิดตรึกตรองด้วยปัญญาของปุถุชน ย่อมไม่สามารถที่จะเข้าใจได้แจ่มแจ้ง

ดังนั้น ความสงสัย หรือความเคลือบแคลงในธรรมทั้งหลาย จะหมดไปได้ต้องอาศัยการประพฤติปฏิบัติธรรมเท่านั้น ไม่ได้อยู่ที่การมานั่งถกเถียงกัน หรือโต้แย้งในสมมติฐาน วิจารณ์ความคิดเห็นของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือสรุปค้นเดาเองว่าควรจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ซึ่งเป็นการเสียเวลาเปล่า บัณฑิตควรจะพิสูจน์ โดยลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ให้รู้แจ้งเห็นจริงไปตามความเป็นจริง

โดยเฉพาะเรื่องธรรมกายนี้ เป็นของจริงที่มีอยู่ในพระพุทธศาสนา และมีอยู่ในตัวของพวกเราทุกๆ คน ควรที่เราจะพิสูจน์ให้เข้าถึง ผู้ที่ไม่รู้จักธรรมกายนั้นมีอยู่ ๒ ประเภท คือ ผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือไม่ได้ศึกษา และลงมือปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง จึงไม่ทราบว่ธรรมกายนั้นมีอยู่จริง อีกพวกหนึ่งเคยศึกษาเล่าเรียนมา แต่ไม่ให้โอกาสตนเองในการลงมือปฏิบัติ จึงไม่รู้จัก

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๖

ธรรมกาย เมื่อไม่รู้จัก ไม่เคยเห็น จึงกล่าวแบบผู้ไม่รู้ไม่เห็นกันไปต่างๆ นานา

อีกประเภทหนึ่ง คือผู้ที่ลงมือปฏิบัติแล้ว แต่ทำไม่ได้ เพราะไม่ทราบว่า ธรรมกายนั้นอยู่ที่ตรงไหน จะเข้าถึงได้อย่างไร เมื่อปฏิบัติไม่ถูกวิธีก็เข้าไม่ถึง หรือบางพวกรู้วิธีการหมดแล้ว แต่ขาดความเพียร ไม่ทำให้ต่อเนื่อง จึงไม่รู้จัก และไม่เข้าใจเรื่องธรรมกาย ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในชีวิต ธรรมกายนี้เป็นสิ่งที่พวกเราจะต้องรู้ให้ได้ ไม่รู้ไม่ได้ ไม่รู้แล้วไม่ปลอดภัย เพราะนี่คือหลักของชีวิตอย่างแท้จริง

*ในสมัยพุทธกาล พระลัมบาลัมพุทธเจ้าทรงยกย่องพระอรหันตเถระองค์หนึ่งชื่อ พระเอภุทานเถระ ว่าเป็นผู้ทรงธรรมที่แท้จริง เนื่องจากได้เข้าถึงคำสอนของพระพุทธองค์ ด้วยการลงมือปฏิบัติอย่างถูกวิธี ทำให้ท่านได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ หมดความสงสัยในธรรมกาย

เรื่องมีอยู่ว่า พระเอภุทานเถระ หลังจากศึกษาด้านพระปริยัติแล้ว ท่านได้ปลีกวิเวกเพื่่อมุ่งเข้าสู่การปฏิบัติ ท่านสอนตนเองว่า พระธรรมของพระบรมศาสดาจะรู้แจ้งได้ด้วยการ

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๓

ปฏิบัติเท่านั้น ไม่สามารถทำให้หลุดพ้นได้ด้วยการท่องจำ
พุทธพจน์แต่อย่างใด

ท่านจึงไม่ประมาท ทำความเพียรอย่างจริงจัง เมื่อว่างเว้น
จากภารกิจของการคณะสงฆ์ จะเข้าไปอาศัยอยู่ในราวป่า
แห่งหนึ่งเพียงลำพัง ปกติท่านจะระลึกถึงคำสอนของพระพุทธ-
องค์อยู่บทหนึ่ง แล้วท่านมักจะกล่าวสาธยายหัวข้อธรรมบทนี้
เพื่อเตือนสติตนเองเสมอๆ ว่า

“ความโศกทั้งหลายย่อมไม่มีแก่บุคคลผู้มีจิตมั่นคง
ไม่ประมาท เป็นผู้รู้ ผู้ศึกษาในทางแห่งการปฏิบัติ เพื่อความเป็น
ผู้รู้ เป็นผู้มีจิตตั้งมั่น สงบระงับแล้ว มีสติในทุกเมื่อ”

โดยเฉพาะในวันอุโบสถ พระเอภุทานเถระจะกล่าว
หัวข้อธรรมบทนี้เป็นประจำ เหตุอัศจรรย์ก็จะบังเกิดขึ้นทุกครั้ง
คือเมื่อพระเถระกล่าวธรรมบทนี้จบลง จะได้ยินเสียงสาธุการ
ของเทวดาที่สิงสถิตอยู่บริเวณนั้น เสียงสาธุการดังกังวานไปทั่ว
บริเวณ และดังลั่นประหนึ่งว่าแผ่นดินจะทรุดฉ่น

วันหนึ่ง ในวันอุโบสถ มีพระเถระ ๒ รูป เป็นพระผู้ทรง
พระไตรปิฎกแตกฉาน และเชี่ยวชาญในหัวข้อธรรมต่างๆ ได้พา
ลูกศิษย์ของท่านจำนวน ๑,๐๐๐ รูป เดินทางมาขอพักอยู่ใน
ราวป่าแห่งนั้นด้วย พระเอภุทานเถระเห็นคณะพระภิกษุสงฆ์

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๕๘

หมู่ใหญ่มาถึง ก็ออกมาต้อนรับด้วยความดีใจ และกล่าวว่า “ในวันนี้ นับว่าเป็นบุญลาภของกระผม ที่ท่านทั้งหลายมา พำนักในที่นี้ กระผมได้ยินกิตติศัพท์อันดีงามของท่าน ว่าเป็น ผู้ชำนาญในพระไตรปิฎก แสดงธรรมได้ลึกซึ้ง วันนี้กระผมใคร่ จะขอฟังธรรมของท่านทั้งสอง ขอกราบอาราธนาแสดงธรรม เพื่อเป็นมงคลแก่กระผมด้วยเถิด”

พระเถระจึงถามพระเอกุทานะว่า “แล้วปกติในที่นี้ มีใคร มาฟังธรรมกันบ้างละ เพราะสถานที่แห่งนี้ อยู่ในป่า ห่างไกล จากบ้านเรือนผู้คน” พระเอกุทานะตอบว่า “ปกติธรรมดา ในวัน อุโบสถ กระผมมักจะกล่าวธรรมอยู่เพียงบทเดียวตามลำพัง เมื่อกล่าวจบ ก็จะมีเสียงเทวดาทั้งหลายในบริเวณนี้ให้สาธุการ กระผมจึงเข้าใจว่า มีเทวดามาฟังธรรมทุกวันอุโบสถ แต่กระผม เป็นผู้ศึกษาพุทธพจน์มาน้อย จึงกล่าวธรรมที่คล่องปากขึ้นใจได้ เพียงบทเดียว” แล้วพระเถระทั้ง ๒ รูป ซึ่งเป็นผู้ทรงพระไตรปิฎก ก็ได้แสดงธรรม แต่มิได้ยินเสียงสาธุการของเหล่าเทวดาเลย แม้เทวดาตนเดียวก็ไม่ได้ให้สาธุการ

เมื่อเป็นเช่นนั้น พระเถระทั้งสอง จึงถามพระเอกุทานะว่า “เราทั้ง ๒ รูป ได้แสดงธรรมพร้อมทั้งอรรถ และพยัญชนะเป็น อเนกปริยาย แต่ไม่มีเสียงสาธุการของเหล่าเทวดาทั้งหลาย ในราวป่านี้เลย นี่เป็นเพราะเหตุใดกัน”

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๕

พระเอกุทานะตอบว่า “ในวันที่กระผมกล่าวธรรม จะมีเสียงสาธุการของเหล่าเทวดาทุกครั้งไป แต่ในวันนี้มีทราบว่าเป็นด้วยเหตุอันใด” พระเถระทั้ง ๒ รูป จึงได้กล่าวว่า “ถ้าอย่างนั้นผู้อาวุโสจงแสดงธรรมแก่พวกเราดูบ้างเถิด” เมื่อได้รับนิมนต์แล้ว ท่านจึงกล่าวแสดงธรรมบนอาสนะ ด้วยธรรมบทเดิมนั่นเอง

ทันทีที่กล่าวธรรมจบลง เหล่าเทวดาทั้งหลายก็ได้ให้สาธุการด้วยเสียงดังกึกก้อง ประหนึ่งว่าแผ่นดินจะทรุด พระเถระทั้ง ๒ รูป ได้ยินเสียงเทวดาเปล่งสาธุการเช่นนั้น จึงคิดว่าเราเป็นผู้ทรงพระไตรปิฎก มหาชนทั้งหลายยกย่อง ว่าเป็นผู้แตกฉาน และเชี่ยวชาญในพระธรรมอย่างยิ่ง แต่ทำไมเหล่าเทวดาจึงไม่ให้สาธุการแก่พวกเราเลย เป็นเพราะเทวดาลำเอียงใช่หรือไม่หนอ

พวกสาวุสสิกข์ของพระเถระทั้งสอง จึงได้กล่าวติเตียนเทวดาทั้งหลายว่า พวกเทวดาให้สาธุการแก่พระเอกุทานะ เพราะว่าเห็นแก่หน้า ครั้นพระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดกลับไปถึงวัดพระเชตะวันแล้ว ต่างพากันกราบทูลความนั้นแด่พระบรมศาสดา ทว่ากลับได้รับการตักเตือนจากพระพุทธองค์ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เราไม่เรียกผู้เรียนมามากหรือพูดมากกว่า เป็นผู้ทรงธรรม ส่วนผู้ใดเรียนคาถาแม่บทเดียว แล้วแทงตลอดในธรรมทั้งหลาย ผู้นั้นชื่อว่าเป็นผู้ทรงธรรม”

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๕๐

จากนั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสยกย่องพระเอภุทธานะว่า เป็นผู้ไม่ประมาท เป็นผู้ทรงธรรมที่แท้จริง เพราะท่านเป็นผู้หลุดพ้นจากอาสวกิเลสแล้ว ได้ตรัสย้ำอีกว่า “บุคคลไม่ชื่อว่า ทรงธรรมเพราะเหตุที่พูดมาก ส่วนบุคคลใดฟังมนต์ด้นน้อย ย่อมเห็นธรรมด้วยกาย เป็นผู้ไม่ประมาทในธรรม บุคคลนั้นแล เป็นผู้ทรงธรรม”

เราจะเห็นว่า ลำพังความรู้ในทางปริยัติเพียงอย่างเดียว นั้นไม่พอ ต้องนำความรู้เหล่านั้นมาปฏิบัติให้ได้ด้วย เพราะ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติ ถ้าเราเข้าถึงธรรมกาย ได้เมื่อไร ความสงสัยทั้งปวงก็จะสิ้นไป จากผู้ไม่รู้ ก็จะกลายเป็น ผู้รู้ ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ สามารถรู้แจ้งได้ ถ้าทุกคนลงมือปฏิบัติ อย่างจริงจัง ไม่มีข้อแม้ข้ออ้าง หรือเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ก็จะเข้าถึงธรรมกายได้อย่างแน่นอน

ทุกท่านเป็นผู้มีบุญลาภอันประเสริฐ ที่เกิดมาแล้วได้พบ พระพุทธศาสนา ได้รู้จักวิธีการที่จะทำให้เข้าถึงธรรมกาย ซึ่งเป็น ที่พึงที่ระลึกอันสูงสุด ควรจะใช้เวลาที่เหลืออยู่นี้ ปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงธรรมกายให้ได้ มุ่งแสวงหาความเป็นผู้รู้แจ้งใน ธรรมทั้งหลาย จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ทรงธรรมอย่างแท้จริง

